

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 28.4.2006
KOM(2006) 179 endelig

Udkast til

INTERINSTITUTIONEL AFTALE

**om interinstitutionelt samarbejde i forbindelse med internationale konventioner, som
Det Europæiske Atomenergifællesskab og dets medlemsstater er parter i**

(forelagt af Kommissionen)

{SEK(2006) 519}

BEGRUNDELSE

1. FORMÅL

Formålet med dette forslag er at opstille de generelle principper for interinstitutionel samordning mellem medlemsstaterne, repræsenteret ved Rådet, og Kommissionen, som repræsenterer Det Europæiske Atomenergifællesskab ("Fællesskabet"), ved deltagelse i internationale arrangementer, hvis emne dels hører under Fællesskabets kompetence og omfattes af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, dels hører under medlemsstaternes kompetence.

Samordning mellem Kommissionen og medlemsstaterne, repræsenteret ved Rådet, er nødvendig for, at de kan udføre deres respektive opgaver i fuld overensstemmelse med traktaten og fællesskabsånden, når både Kommissionen og medlemsstaterne deltager i sådanne arrangementer.

Behovet for at opstille en række principper for Euratoms og dets medlemsstaters fælles deltagelse er senest kommet for dagen på møderne om genbehandling af konventionen om nuklear sikkerhed og på konferencen om vedtagelse af ændringsforslag til konventionen om fysisk beskyttelse af nukleare materialer.

2. EURATOMS KOMPETENCE UDADTIL

Det Europæiske Atomenergifællesskab, der blev oprettet i 1957, har, som det fremgår af Euratom-traktatens artikel 1, som sin vigtigste opgave "gennem skabelsen af de nødvendige betingelser for den hurtige dannelse og udvikling af kerneenergiindustri at bidrage til højnelse af levestandarden i medlemsstaterne og til udvikling af forbindelserne med andre lande". For at Fællesskabet kan udføre denne opgave, har medlemsstaterne ved at underskrive Euratom-traktaten fået overdraget det suveræne rettigheder på følgende områder: forskning, sundhed og sikkerhed (beskyttelse af arbejdstagerne og befolkningen mod farerne ved ioniserende stråling), forsyning med råmaterialer og nuklear sikkerhedskontrol.

Fællesskabet kan ifølge Euratom-traktatens artikel 2, litra h), oprette forbindelser med andre lande og internationale organisationer for at fremme udviklingen af kerneenergi til fredelige formål. I dette øjemed kan Fællesskabet inden for rammerne af sine beføjelser og sin jurisdiktion forpligte sig ved at indgå aftaler eller overenskomster med et tredjeland, en international organisation eller en statsborger fra et tredjeland (Euratom-traktatens artikel 101).

Fællesskabets kompetence udadtil er blevet stadfæstet i Domstolens retspraksis. I 1978 behandlede De Europæiske Fællesskabers Domstol Fællesskabets kompetence udadtil¹ i forbindelse med dets planlagte tiltrædelse af konventionen om fysisk beskyttelse. Domstolen henviste til sin retspraksis vedrørende kompetence indadtil og påpegede, at Fællesskabet udarbejder fælles regler indadtil og derfor også får myndighed i forbindelse med eksterne forhandlinger, som kan berøre disse fælles regler². Domstolen erklærede desuden, at hvis

¹ Domstolens dom af 14. november 1978, dom 1/78.

² Sag 22/70 af 31.3.1971, Kommissionen mod Rådet, Sml. 1971, s. 263 – AETR.

Fællesskabet har kompetence indadtil til at nå et bestemt mål, er det underforstået, at Fællesskabet i det samme spørgsmål har enekompetence udadtil, i den udstrækning dets optræden udadtil er nødvendig for at nå det pågældende mål³. Desuden har Domstolen om Fællesskabets og dets medlemsstaters opfyldelse af en international forpligtelse udtalt, at konventionen kun kan gennemføres for Fællesskabets vedkommende ved nøje samarbejde mellem Fællesskabets institutioner og dets medlemsstater, både under forhandlings- og tiltrædelsesprocessen og under opfyldelsen af de indgåede forpligtelser.

I 1994 fastslog Domstolen i sin udtalelse 1/94⁴, at ”når området for en aftale eller en konvention henhører dels under Fællesskabets, dels under medlemsstaternes kompetence, må der såvel under forhandlings- og tiltrædelsesfasen som i forbindelse med opfyldelsen af de påtagne forpligtelser etableres et snævert samarbejde mellem medlemsstaterne og Fællesskabets institutioner”.

I forbindelse med Fællesskabets tiltrædelse af konventionen om nuklear sikkerhed for nylig blev det i generaladvokat Jacobs’ udtalelse, som var grundlag for Domstolens dom af 10. december 2002, fastslået, at: ”I henhold til traktatens artikel 101, stk. 1, kan Fællesskabet indgå internationale aftaler ”inden for rammerne af sin kompetence”. Euratoms eksterne kompetence har derfor samme rækkevidde som dets interne kompetence eller, med andre ord, det har beføjelse til at indgå internationale aftaler vedrørende alle anliggender, hvor det har ret til at handle internt”⁵.

3. EURATOMS INTERNATIONALE FORPLIGTELSE

3.1. Indledning

I tilknytning til anliggender, der omfattes af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, er Fællesskabet på nuværende tidspunkt kontraherende part i fem internationale konventioner. Det drejer sig om konventionen om nuklear sikkerhed, den fælles konvention om sikker håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald, konventionen om hurtig anmeldelse af kernekraftuheld, konventionen om bistand i tilfælde af kernekraftuheld eller strålingsfare og konventionen om fysisk beskyttelse af nukleare materialer.

Ifølge disse konventioner er regionale samarbejdsorganisationer kun kontraherende parter inden for rammerne af deres kompetence. De regionale samarbejdsorganisationer skal, når de deponerer deres tiltrædelsesinstrumenter, oplyse, i hvilken udstrækning konventionens emner ligger inden for rammerne af deres kompetence. Fællesskabet har således, da det tiltrådte disse konventioner, afgivet sine erklæringer herom (medtaget blandt Kommissionens arbejdsdokumenter).

3.2. Generelle principper

Ved at underskrive Euratom-traktaten har medlemsstaterne overdraget en del af deres kompetence på det nukleare område til Fællesskabet. Fællesskabet kan derfor alene, når det

³ Udtalelse 1/76 af 26.4.1977, udkast til aftale om oprettelse af en europæisk fond for oplægning af skibe til sejlads på indre vandveje, Sml. 1977, s. 741.

⁴ Udtalelse 1/94 af 15.11.1994.

⁵ Generaladvokat Jacobs’ udtalelse af 13. december 2001, sag C-29/99. Europarådets rapport 2002, s. I-11221.

har enekompetence, eller sammen med medlemsstaterne, når kompetencen er fælles, indgå og opfylde forpligtelser over for tredjelande på internationale konferencer, hvis resultat kommer til at berøre Fællesskabets kompetenceområde.

Når Fællesskabet og medlemsstaterne skal opfylde deres internationale forpligtelser på et område, som dels hører under Fællesskabets kompetence, dels under medlemsstaternes, må de derfor overholde følgende principper:

- Samarbejdsprincippet: Medlemsstaternes og Fællesskabets institutioner samarbejder snævert for at sikre det bedst mulige resultat.
- Samordningsprincippet: Medlemsstaterne og Fællesskabet samordner deres holdninger og indtager altid et fælles standpunkt.
- Solidaritetsprincippet: Dette princip fremgår af Euratom-traktatens artikel 192: *”Medlemsstaterne træffer alle almindelige eller særlige foranstaltninger, som er egnede til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som følger af denne traktat, eller af retsakter foretaget af Fællesskabets institutioner. De letter Fællesskabet gennemførelsen af dets opgaver. De afholder sig fra at træffe foranstaltninger, der er egnede til at bringe virkeliggørelsen af denne traktats målsætning i fare.”*
- Enhedsprincippet: Medlemsstaterne gør Fællesskabets opgave lettere ved at sikre, at det optræder som en enhed over for tredjepart.
- Værdiforøgelsesprincippet: Medlemsstaterne bør betragte deres tilhørsforhold til Fællesskabet som en værdiforøgelse, der snarere styrker end vanskeliggør deres stilling på internationale konferencer.

3.3. Fællesskabets deltagelse i rapportbehandlingsmøder

De to IAEA-konventioner – konventionen om nuklear sikkerhed og konventionen om sikker håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald – pålægger de kontraherende parter en forpligtelse til regelmæssigt at afholde rapportbehandlingsmøder hvert tredje år. Formålet med disse møder er at gennemgå de kontraherende parters rapporter om, hvilke foranstaltninger de har truffet for at opfylde deres forpligtelser i henhold til konventionerne.

Kommissionen – der repræsenterer Fællesskabet på disse rapportbehandlingsmøder – udarbejder en rapport om de foranstaltninger, den på Euratoms vegne har truffet for at opfylde de forpligtelser, som konventionerne indebærer, og som ifølge traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab ligger inden for dets kompetence, og Kommissionen deltager inden for rammerne af sin kompetence i rapportbehandlingsmøderne ved siden af medlemsstaterne.

Kommissionen bør, inden den færdiggør sin rapport, optage kontakt med Rådet i god tid, før rapportbehandlingsmødet finder sted, så der kan føres drøftelser med medlemsstaterne om at få klarlagt rapportens forskellige dele. Rådet er det rigtige forum for disse drøftelser. I overensstemmelse med principperne i det foregående bør rapporter, der forlægges på Fællesskabets vegne, være fællesskabsdokumenter og – i denne egenskab – ikke kunne drøftes af medlemsstaterne i internationale fora.

I disse fora er de rapporter, som afleveres af de kontraherende parter, hidtil blevet drøftet og bedømt i de såkaldte ”landegrupper” efter det kollegiale bedømmelsesprincip. I princippet kan

kun repræsentanter fra delegationer, der er repræsenteret i en bestemt landegruppe, deltage i disse drøftelser. Kommissionens repræsentanter fremlægger rapporten på Euratoms vegne. De enkelte medlemsstater er ikke repræsenteret i Euratoms delegation. Efter den foreslåede aftale kan medlemsstater, der ønsker det, deltage i Euratoms delegation for at sikre, at Fællesskabet optræder som en enhed over for tredjepart.

3.4. Fællesskabets deltagelse i genbehandlings- og ændringskonferencer

Alle de her nævnte konventioner indeholder en bestemmelse, hvorefter de kan genbehandles eller ændres. Som kontraherende part i konventionerne tager Fællesskabet del i disse konferencer for at sikre, at de forpligtelser, konventionerne indebærer, er i overensstemmelse med den politik og de bestemmelser, som Euratom-traktaten og dens afledte ret fastlægger.

Når genbehandlings- og ændringskonferencens emne hører dels under Fællesskabets kompetence og omfattes af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, dels under medlemsstaternes kompetence, må Fællesskabets deltagelse samordnes.

Forud for konferencen må Fællesskabet derfor føre det nødvendige samråd med medlemsstaterne i Rådet for at fastlægge en fælles holdning, som derpå forelægges på Fællesskabets vegne.

Desuden bør der på Kommissionens eller en af medlemsstaternes forlangende på konferencestedet afholdes så mange samrådsmøder mellem Kommissionen, medlemsstaterne og Rådet, som er nødvendige for at få fastlagt en fælles holdning, der kan forelægges for konferencen på Fællesskabets vegne.

4. KONKLUSION

Dette forslag til en interinstitutionel aftale indeholder de generelle principper for interinstitutionel samordning mellem medlemsstaterne, forsamlet i Rådet, og Kommissionen, der repræsenterer Det Europæiske Atomenergifællesskab, under deltagelse i møder i tilknytning til internationale konventioner, som Euratom og dets medlemsstater er kontraherende parter i, for at sikre fælles repræsentation over for tredjelande og sikre, at både Fællesskabets og medlemsstaternes forpligtelser opfyldes.

INTERINSTITUTIONEL AFTALE

om interinstitutionelt samarbejde i forbindelse med internationale konventioner, som Det Europæiske Atomenergifællesskab og dets medlemsstater er parter i

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION -

som henviser til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, særlig artikel 192, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Når emnet for en aftale eller konvention delvis hører under Fællesskabets kompetence og delvis under medlemsstaternes, er det vigtigt at sikre et nøje samarbejde mellem medlemsstaterne, som repræsenteres af Rådet, og Kommissionen, både under forhandlingerne og ved indgåelse og opfyldelse af de forpligtelser, som aftalen fører med sig. Denne samarbejdsforpligtelse er en følge af kravet om, at Fællesskabet optræder som en enhed i international sammenhæng. Kommissionen og medlemsstaterne bør tage alle nødvendige forholdsregler for at sikre det bedst mulige samarbejde i så henseende.
- (2) Det Europæiske Atomenergifællesskab er på nuværende tidspunkt kontraherende part i fem internationale konventioner, nærmere betegnet konventionen om nuklear sikkerhed⁶, den fælles konvention om sikker håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald⁷, konventionen om hurtig anmeldelse af kernekraftuheld⁸, konventionen om bistand i tilfælde af kernekraftuheld eller strålingsfare⁹ og konventionen om fysisk beskyttelse af nukleare materialer¹⁰.
- (3) Deltagelse i internationale fora bør bygge på klare, aftalte principper.
- (4) Konventionen om nuklear sikkerhed og konventionen om sikker håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald pålægger de kontraherende parter at holde regelmæssige møder for at gennemgå de kontraherende parters rapporter om de foranstaltninger, de har truffet for at opfylde de forpligtelser, konventionen indebærer. Der bør føres tilstrækkeligt samråd med Rådet om de rapporter, Kommissionen udarbejder og forelægger på Euratoms vegne.

⁶ EFT L 318 af 11.12.1999, s. 20.

⁷ EFT L 185 af 16.7.2005, s. 33-34.

⁸ EFT L [...] af [...], s. [...].

⁹ EFT L [...] af [...], s. [...].

¹⁰ EFT L 149 af 17.6.1980, s. 41.

- (5) Kommissionen, som repræsenterer Det Europæiske Atomenergifællesskab, der er kontraherende part i konventionerne, deltager side om side med medlemsstaterne i genbehandlings- og ændringskonferencerne inden for sin kompetence. For at sikre, at Fællesskabet optræder som en enhed over for tredjeparter, bør der føres samråd for i alle nødvendige tilfælde at opnå en fælles holdning, så overensstemmelse mellem Kommissionens og medlemsstaternes deltagelse kan sikres -

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE:

1. FORMÅL

Formålet med denne aftale er at opstille de generelle principper for samordning af medlemsstaternes deltagelse i og Kommissionens repræsentation af Det Europæiske Atomenergifællesskab ved internationale arrangementer, hvis emne delvis hører under Fællesskabets kompetence og omfattes af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, delvis hører under medlemsstaternes kompetence.

2. GENERELLE PRINCIPPER

Når medlemsstaterne deltager i sådanne internationale arrangementer, optræder de i nøje samarbejde med Kommissionen og Rådet på grundlag af følgende generelle principper.

1. Samarbejde: medlemsstaterne og Fællesskabets institutioner samarbejder for at sikre det bedst mulige resultat.
2. Samordning: medlemsstaterne og Fællesskabets institutioner samordner deres holdninger for at kunne indtage et fælles standpunkt.
3. Solidaritet: medlemsstaterne træffer alle hensigtsmæssige foranstaltninger for at sikre, at Fællesskabets internationale forpligtelser opfyldes, og afstår fra alle foranstaltninger, som kan bringe disse forpligtelsers opfyldelse i fare.
4. Enhed: medlemsstaterne gør Fællesskabets rolle over for tredjeparter lettere ved at sikre, at det optræder som en enhed.
5. Værdiforøgelse: medlemsstaterne bør betragte deres tilhørsforhold til Fællesskabet som en værdiforøgelse, der snarere styrker end vanskeliggør deres stilling på internationale konferencer.

3. DELTAGELSE I RAPPORTBEHANDLINGSMØDER

1. Kommissionen tager kontakt med Rådet i god tid før det rapportbehandlingsmøde, som finder sted, inden den afslutter sin rapport om de foranstaltninger, hvormed forpligtelser, som konventionerne indebærer, er blevet opfyldt.
2. Medlemsstaterne og Kommissionen drøfter kun Fællesskabets rapporter i Rådet. Drøftelser i andre fora undgås.

3. Til rapportbehandlingsmøderne kan medlemsstaterne udpege repræsentanter som deltagere i Kommissionens delegation. Disse repræsentanter må ikke være de samme som i den nationale delegation.

4. DELTAGESLE I GENBEHANDLINGS- OG ÆNDRINGSKONFERENCER

1. Forud for genbehandlings- eller ændringskonferencer fører Kommissionen og medlemsstaterne samråd i Rådet for at fastlægge en fælles holdning.

2. Under konferencen afholder Kommissionen og Rådet forberedende møder med alle medlemsstaterne på konferencestedet. Der indkaldes til sådanne møder, når det er nødvendigt, eller når en medlemsstat eller Kommissionen anmoder om det, for at få fastlagt en fælles holdning, der kan forelægges på plenarforsamlingen på Fællesskabets vegne.

3. Den fælles holdning forelægges på konferencen på Fællesskabets vegne af Kommissionen, hvis den gælder et område, hvor Fællesskabet har enekompetence, eller af Rådet, hvis området hører under medlemsstaternes kompetence, eller af dem begge, hvis det hører under fælles kompetence. Kommissionen og medlemsstaterne kan udtale sig til støtte for den fælles holdning.

4. Medlemsstaterne stemmer i overensstemmelse med den vedtagne fælles holdning.

5. OFFENTLIGGØRELSE

Denne aftale offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Kommissionens vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand